

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/3 2018 s. 2039-2058, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

AĞRI İLİ CUMHURİYET CADDESİ'NDEKİ İŞ YERİ İSİMLERİNİN DİL/KÜLTÜR İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Akif ARSLAN*

Eylem DİYAPOĞLU**

Geliş Tarihi: Şubat, 2018

Kabul Tarihi: Temmuz, 2018

Öz

Bu çalışmanın amacı Ağrı ili Cumhuriyet Caddesi'ndeki iş yeri isimlerini dil/kültür ilişkisi bağlamında değerlendirmektir. Araştırmanın sonunda Ağrı ili Cumhuriyet Caddesi'nde bulunan iş yeri adlarının, genellikle, sahiplerinin adı ile soyadından veya bir yakının adından meydana geldiği, ayrıca tüketici odaklı, ürünün üretildiği yeri ön plana çıkaran, dinî siyasi söylem barındıran ve iş yerinin bulunduğu konuma dikkat çeken isimlerin tercih edildiği tespit edilmiştir. Araştırma verilerinden hareketle iş yeri adlarında ilk sırada Türkçe, ikinci sırada Arapça, üçüncü sırada Fransızca kökenli kelimelerin kullanıldığı görülmüştür. Çalışmada, doğru kullanımların yanında gelişigüzel özensiz kullanımların (sözcüklerin kasıtlı olarak/olmayarak yanlış yazımı, yabancı kökenli iş yeri adlarının kullanımı gibi) da mevcut olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Dil, kültür, iş yeri isimleri, tabela isimleri.

EVALUATION OF THE NAME OF THE BUSINESS PLACES IN AĞRI CUMHURİYET STREET WITH THE LANGUAGE CULTURAL RELATIONSHIP

This study's aim is, evaluating the names of work places in Ağrı Cumhuriyet Street in Ağrı Cumhuriyet Street in terms of language/culture. In the end of the study, it is seen that the names of the workplaces in Ağrı in Cumhuriyet Street came from the owner's name, surname or a relative's name. In this study it is also seen that there are names to make people active consumer, to make a place popular where the product is produced, to make location popular where the product is and names in relatives with religions political. With the datas which are from the study, when the names of the workplaces are examined, we can see that they first of all use Turkish, then Arabic and then French words. When the names of the workplaces are examined in this Street, we can see that, apart from properly used names, there are also names that are used randomly (deliberately/indeliberately misuse words not local words which are foreign).

Keywords: Language, culture, workplaces names.

* Doç. Dr.; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, akifarslan78@my.net.com.

** Yüksek Lisans Öğrencisi; Ağrı İ. Ç. Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, eylemcan45@gmail.com.

1. Giriş

Dil; sözlü ve yazılı iletişimde kullanılan, insanoğlunun doğduğunda hazır bularak edinmeye başladığı, doğrudan doğruya insana özgü, güçlü ve büyümlü bir sistemdir (Doğan, 2005, s. 13).

İnsanların anlaşmasına, bütünleşmesine hizmet eden dil, toplumları millî bir vücut hâline getiren bir olgudur. Şuurlu topluluklar, küreselleşen dünyada bir yandan insanlığın huzuruna vasıta olacak her tür projede diğler milletlerle bütünleşirken diğler yandan da kendi bireyleri arasında duygu ve düşünce akışını sağlayan, onları tek yürek hâline getiren dillerini muhafazaya ve geliştirmeye çalışırlar (Karademir, 2004, s. 1577). Dilin muhafazası ve geliştirilmesi toplumun iş yerlerinin de olduğu tüm katmanlarında, dilin bütünleştirici işlevi düşünöldüğünde, büyük önem arz etmektedir. Buna rağmen sanatın, teknolojinin, ticaretin vb. etkisiyle yabancı dillerden etkilenme ve dil kirliliğı günümüzde de karşı karşıya kalınan en önemli sorunlardan biridir. Değişik kanallardan gelen yabancı kavramların adlandırılmasında, Türkçe karşılık bulunmasında ve kullanılmasında birtakım zorluklar yaşanmaktadır. Yabancı bir dilden alınan öğelerle iletişimi sağlamaya çalışma, dilimize ve dolayısıyla kültürümüze büyük zararlar verebilmektedir. Bu sorunun çözümü toplumun bilinçlendirilmesiyle mümkündür. Ancak toplum hayatında dil bilincinin çok da var olmadığının birçok göstergesi vardır. Bu göstergelerden biri de iş yerlerine verilen isimlerdir (Şeyda, 2005, s. 79). İş yeri adlarının Türkçenin kurallarına uygun olarak hazırlanmaması, yabancı unsurların iş yerlerine ad olarak verilmesi, yabancı dillere mahsus sembol, ek ve edatların iş yeri adlarında kullanılması Türkçeyi olumsuz yönde etkilemektedir (Gaddar, 2014, s. 321). Hatta yapılan bir çalışmada çocuklara bile yabancı isimler verildiğı dile getirilmiştir (Ertane Baydar ve Baydar, 2005, s. 359).

Bir dönemde yapılan Arapça ve Farsça gramer yapılarının Türkçeye girmesi sorunu günümüzde İngilizce ile devam ettirilmektedir. Diğler bir ifadeyle Türkçenin günümüzde İngilizce ile işgal ediliyor olması, sadece kelime alıntılarında ibaret değildir. Bazı İngilizce gramer yapıları da dilimize sokulmaktadır (Gölsevin, 2006, s. 155-156). Best of Palmiye Pastanesi (Sakaoğlu, 2011, s. 52) adlandırması da bu duruma bir örnek olarak sunulabilir.

Milletlerin hayatında farklı sosyal katmanlar vardır. Dil bu katmanların her birinde ayrı bir özellik ve önem arz eder. Şüphesiz bu farklı sosyal katmanların buluştuğı şehirlerin cadde ve sokakları, dilin en dinamik olduğu mekânlardır. Buralarda zengininden fakirine, yazarından siyasetçisine, köylüsünden şehirlisine her özellikteki bireyin iletişimi söz konusudur. Herkesin ihtiyaçlarını karşıladığı mağazaların, iş yerlerinin ve diğler kurumların adları, bir yönüyle bize o mekândaki toplumsal iletişimin bir fotoğrafını sunar (Karademir, 2004, s. 1577). Diğler bir ifadeyle, dilin en önemli işletim alanlarından birisi adlandırmadır. İnsanlar kendisine ve

çevresindeki diğer insanlara ve nesnel dünyaya çeşitli adlar koyarak iletişimi kolaylaştırmaya çalışmıştır. Türk kültürünü ve buna bağlı olarak Türk insanının yaşama bakışını, onun karşısındaki tavrını anlamak için bu adların neler olduğunu, nasıl oluşturulduğunu ve ne anlamlar içerdiğini incelemek, açığa çıkarmak gerekir. Bu doğrultuda incelenmesi gereken toplumsal bir yapının da iş yeri isimleri olduğu ifade edilebilir. İş yeri adları ticari, sosyal, ailevi, kişisel birçok nedenle verilebilmektedir. Bunların yanında dikkat çekme ve özentinin de iş yeri adlarının seçiminde etkili olduğu söylenebilir (Gaddar, 2014, s. 320-321). İş yerlerine isim konulurken, kişinin içinde bulunduğu toplum yapısı, kişiliği, yaşantısı, psikolojisi, tahsili, aile yapısı da etkili olmaktadır. İşin ticari boyutunun önemi de elbette kaçınılmazdır. Bir iş yerine ne kadar iyi bir isim konulursa, oranın duyulma ihtimalinin ve müşteri kitlesi yoğunluğunun o denli fazla olacağı düşünülmektedir (Arvas, 2011, s. 8). Bununla birlikte iş yeri isimlerindeki anlaşılmaz yabancılaşma o denli yaygın bir hâle gelmiştir ki bu durum sosyolojik ve psikolojik olarak da ele alınmalıdır (Gülsevin, 2006, s. 147).

Akalın (2002, s.49) özentisi sonucu kullanılan yabancı kelimelerin Türk kültürünü temelden sarsacak duruma geldiğini iddia etmektedir. Kültürü oluşturan temel öğeler arasında dil vardır. Ünlü dil bilimciler, ısrarla, dilin kültürün sadık bir aynası, aynı zamanda yaratıcısı, koruyucusu, aktarıcısı ve geliştiricisi olduğunu ifade etmişlerdir. Bu nedenle dil ile kültür, birbiri ile karşılıklı ve sürekli bir etkileşim hâlinindedir. Bir milletin dilinde olan yozlaşma, kültürü; kültürde olan yozlaşma ise dili etkilemektedir (Korkmaz, 1996, s. 129).

1.1. Yöntem

Çalışmanın amacı, Ağrı ili Cumhuriyet Caddesi'ndeki iş yeri isimlerinin dil/kültür ilişkisi bağlamında değerlendirilmesidir. Bu bağlamda araştırmada görüşme ve doküman incelemesi yöntemleri kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s. 140). Görüşme ise en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen, araştırma konusu hakkında derinlemesine bilgi sağlayan, bir iletişim süreci ve yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2010, s. 161).

Çalışmanın amacı doğrultusunda öncelikle Ağrı Cumhuriyet Caddesi'ndeki 136 iş yerinin adı, tabelalardan hareketle tek tek kayıt altına alınmış, ardından bu iş yeri sahiplerinin görüşmeyi kabul eden 122'si ile birebir görüşülmüştür. Diğer bir ifadeyle iş yeri isminin konulma sebebi araştırıldığında 122, dilbilimsel incelemede 136 iş yeri dikkate alınmıştır (Türkiye'nin çeşitli bölgelerine dağılım gösteren Flo, Gratis, Mavi, Vakıfbank, Halkbank, Mavi, Şok, Armine, Bargello, LCWaikiki, Tudors, Vodafone gibi markalar ise Ağrı'ya mahsus olmadığından değerlendirmeye alınmamıştır.). Görüşmelerde iş yeri sahiplerinin eğitim

durumları, iş yeri adlarını nasıl seçtikleri sorularak kayıt altına alınmış, ardından elde edilen sonuçlar analiz edilmiştir.

2. Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular sınıflandırılarak sunulmuştur:

2.1. İş Yeri İsimlerinin Konuluş Şekillerine Göre İncelenmesi

2.1.1. Odak Noktasına Göre Adlandırılan İş Yeri İsimleri

Aşağıda görüldüğü üzere iş yeri isimleri iki gruba (iş yeri ve müşteri odaklı) ayrılarak incelenmiştir.

2.1.1.1. Satıcının Şahsına Odaklı İş Yeri İsimleri

Bu başlık altında satıcının kendi adı-soyadı, aşiretinin adı, çocuğunun/akrabasının adı ya da satıcının herhangi bir özelliğini belirten iş yeri isimleri ele alınmıştır: Bu doğrultuda iş yerine kendi adını ya da yakının adını verenler şöyle sıralanabilir: Esmenur Giyim, Serdar Usta, Bekiroğulları Döviz A.Ş., Genco Collection, Diyarbakır Kadayıf & Baklava Salonu Gıyas Usta, Necip Tuhafiye, Hatemoğulları Milangaz Bayisi, Fırat Kot Dünyası, Furkan Kuyumculuk, Marshall Ömeroğulları Ltd. Şti., Eczane Şükran, Şura Tuhafiye, Ayhan Elektrik, Serkan Büfe Kuruyemiş, Baran Kuruyemiş, Hakan Ayakkabı, Evrim Giyim Dünyası, Zümrüt Pastanesi, Berat Kuruyemiş, Selin Gıda, Umut Balıkçılık, Sevgi Eczanesi, Azra Ayakkabı, Şahin Tavukçuluk, Fatih Bey, Kuaför Ahmet, Yılmaz İletişim.

By Bars Giyim, Tayhanlar, Kemanlar Ayakkabı, Ulutaş Kuyumculuk, Koç Life, Çetin Accessories, Bora Ayakkabıcılık, Şahin Kuyumculuk, Aksoy İletişim, Alpdoğan Veteriner Kliniği, Demir Eczanesi, Yüce Erkek Kuaförü, Aslan Ekmek Fabrikası, Kaplan İletişim, Türk Telekom Aydın Türk İletişim, Foto Adıgüzel, Sağınlar Mobilya, Özer Center, Can Saat, Karamanoğlu Ticaret, Bayram Ticaret, Tayhanlar İletişim, Anar İletişim ve Küfrevoğlu Kuyumcusu ise soyadın verildiği iş yeri isimleridir. Bunların yanı sıra Ağrı ilinde Ersa (Ercan Sarı) Gümüş Saat Takı gibi iş yeri sahibinin adı ve soyadının kısaltılarak iş yeri ismi olarak kullanıldığı isimler de mevcuttur. Yine Ağrı'da Beysan (Beyazıt Sanayi) Giyim gibi iş yeri sahibinin soyadının ve diğer bir kelimenin kısaltılmış hâlinin birleşimi ile de iş yeri ismi oluşturulabilmektedir.

İsim ve soy isim haricinde çeşitli nedenlere bağlı olarak adlandırılan iş yeri isimleri de vardır: Üçel Telekom'da, iş yeri üç kişi tarafından kurulduğu için bu isim kullanılmaktadır. Bu isim aynı zamanda dayanışmayı ön plana çıkaran bir isimdir. Güler Çanta'nın ilk sahibi mevcut işletmecinin babasıdır. Babasının amcası, iş yerine ilk gelen isimdir. İşletmeci, amcasını güler

iyüzle karşılar ve amca da yeğenin bu *güler yüzünden* dolayı iş yerine ‘Güler’ ismini koymasını ister, o da amcasının bu arzusunu geri çevirmez ve iş yerine ‘Güler Çanta’ adını verir. Lider Dondurma ve Baklava’nın ilk sahibi olan baba, Ağrı’da bu işi yapan ilk kişidir. Mevcut işletmecinin dediğine göre aynı zamanda Ağrı’daki diğer işletme sahiplerine tatlı yapma işini babası öğretmiştir. Bu sebepten iş yerinin adını ‘Lider’ koymuştur. Tatlıcı Kardeşler’e de kardeşlerin ortak işletmesi olduğu için bu ad verilmiştir. ‘Oğur İletişim 3’teki ‘Oğur’ ise iş yeri sahibinin aşiretinin adıdır.

2.1.1.2. Tüketicie Odaklı İş Yeri İsimleri

Kullanılan iş yeri isimlerinin (kullanılma nedenleri iş yeri sahiplerine sorulduğunda) kullanılma sebeplerinin/çıkış noktalarının farklı ancak varış noktalarının/amaçlarının aynı olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle Casaba Giyim, Has Kuyumculuk, Japon Pazarı, Alkış, Pırılı, C4 Giyim, Gsm Store, Safir Kuyumcusu, İstanbul Kır Pidesi, Zincir, KİP, İpek İş Mağazası, Cep Telefonu ve Aksesuar Dünyası, BCB Plus, Kopil Jns, Fırat Pide Döner, Beyza Piliç, Nokta Giyim, Dost Kasabı, Besler Market, Dım Dım Net Cafe, Kirvem Kebap Lahmacun ve Pide Salonu, Çıtır Kuruyemiş, Zümrüt Kuyumculuk, CAMASIRCITY, Cafe Laf Lafa, Moda İN, Espada, Pool, Moda Kap, Olimpik Spor, Öz Osmanoğlu Börek ve Pide Salonu, Erkekçee, Banko, Android Market, Afacan Çocuk Dünyası, Ayakkabı Park, Harika Çeşit, Can Tertip gibi iş yeri isimlerinde tüketiciyi merkeze alan ve çeşitli olumlu çağrışımlar yapılarak tercih edilmeyi amaç edinen isimler kullanılmıştır. Diğer bir ifadeyle Espada, Pool, gibi iş yeri adlarının ‘Avrupalı ürün’ çağrışımı yapmak, bir kısmının (Can tertip ve Dım Dım Net gibi) ise kültürel bağlamda tüketicinin zihninde olumlu imaj oluşturmak için seçildiği dile getirilebilir.

Fırat Pide Döner ise ismini Fırat Nehri’nden almıştır. Fırat denilince akla ‘Elazığ’ şehri gelir. Bu iş yerinin ortaklarından biri Elazıglıdır. Örtük olarak, burada hazırlanan yemeklerin Elazığ’dakine benzer tarzda yapıldığı ifade edilmekte ve başta Elazıglılar olmak üzere Elazığ’ı tanıyanların bu mekâna uğramaları beklenmektedir.

Dost Kasabı’nın sahibine neden Dost ismini tercih ettiği sorulduğunda; “Kişi bir dükkân açtığı zaman dostlarını görmek istermiş.” yanıtı alınmıştır.

Can Tertip, eskiden askeri malzeme satan bir yerdir. Ancak sonradan hırdavat dükkânına dönüştürülmüştür. Bilindiği gibi asker arkadaşları birbirlerine tertip/can tertip gibi adlandırmalarla hitap eder. Burada da sosyokültürel bir bağlama işaret edilmiş ve tüketici de bu bağlamın sağladığı sıcak-samimi atmosfer üzerinden alışverişe teşvik edilmiştir.

Dım Dım Net Cafe’nin sahibi, bu adı esprili bulduğu için koyduğunu ifade etmiştir. Kültürel bağlamda değerlendirildiğinde ‘Dım Dım’ ikilemesi, bir zamanlar çok tutulan ‘Düğün

Dernek' adlı bir filmde çalan şarkıda geçer. Öyle ki bu film anıldığında akla ilk gelen, bu şarkıdır. Bahsedilen film bir komedi filmidir. Bu durumdan hareketle denilebilir ki kafeye verilen isimle, hitap edilen kitleye bu mekânda eğlenilebileceğinin sinyali verilmek istenmiştir.

2.1.2. Ürünün Üretildiği Yere Göre Kullanılan İş Yeri İsimleri

Ağrı ilinde bazı iş yeri isimlerinde ürünün üretildiği veya temin edildiği yer adı kullanılmaktadır. Örneğin Mahmutpaşalılar Giyim adlı iş yerinde, satılan ürünler İstanbul'un uygun fiyatları ve kaliteli giysileriyle meşhur bir semti olan Mahmutpaşa'dan temin edildiği için bu isim tercih edilmiştir. İstanbul Giyim de İstanbul'dan getirilen ürünlerin satışının yapıldığı bir mağazadır. Kültürel bağlamda değerlendirildiğinde, İstanbul Giyim isminin de benzer nitelik taşıdığı söylenebilir. Okyanus Akvaryum Kuş ve Çiçekçilik'e ise balıkların yetiştiği mekânın okyanus olması sebebiyle bu isim verilmiştir.

2.1.3. Dinî-Manevi Söylemler İçeren İş Yeri İsimleri

Dinî ve manevi söylemlerde, dinin gereği olarak, güven esastır. Din olgusu Ağrı'daki iş yeri isimlerinde kendini doğruluk ve dürüstlük bağlamında gösterir. Esnaf Allah yolunda giden biri olarak dürüst olduğunu ve müşteriyi aldatmayacağını, bu isimle sembolize eder. Nitekim Emin Kebap Salonu'nun sahibinin verdiği beyanat da bu savı doğrular niteliktedir. İş yeri sahibi dükkânının ismini 'Emin' koyduğunu, çünkü Emin kelimesinin Allah'ın bir ismi olduğunu, ticareti bu doğrultuda yaptığını ve müşterilerin de kendisine güven duymasını istediğini dile getirmiştir. Akmizan Ayakkabıcılık, Mevlana Kuyumculuk, Hacıoğulları Limited Şirketi, Hacıoğulları Pastanesi, Tekbir İnşaat, Huzur Tuhafiye, Elif Züccaciye, Seyitler Çay Evi gibi iş yeri isimlerindeki sözcükler de dinî-manevi boyutu düşünülerek verilmiş isimler olarak değerlendirilmektedir.

2.1.4. Siyasi Söylem İçeren İş Yeri İsmi

Cumhuriyet Caddesi'ndeki Reis Optik adlı bir iş yeri isminin siyasi söylem ihtiva ettiği saptanmıştır. Necmettin Erbakan döneminde Akıncılar başkanı olduğunu söyleyen işletmeci, Akıncılar başkanına 'reis' denildiğini ve bu sebeple iş yerine bu adı uygun gördüğünü belirtmiştir.

2.1.5. Devralındığı İçin Sebebi Bilinmeyen ve Aynen Devam Ettirilen İş Yeri İsimleri

Bazı iş yeri isimlerinin verilmiş sebebi belirlenememiştir. Bunun sebebi, ilgili iş yerlerinin kurucusundan devralınmasıdır. Büyük Konak Eczanesi, Bolero Giyim, Kardeşler Tuhafiye, Gül Tuhafiye & Çeyiz, Dünya Net Cafe, Nasip Kasabı ve Yavuz Ticaret bu grupta yer almıştır. Bu

isimlerin aynen devam ettirilme nedeni, müşterinin mekâna yabancılaşmaması ve yapılan işin değişmemiş olmasıdır.

2.1.6. İş Yerinin Bulunduğu Konuma Göre Adlandırılan İş Yeri İsimleri

Araştırma kapsamında, kimi iş yeri isimlerinin, bulunduğu konuma göre adlandırıldığı belirlenmiştir: Cadde Ayakkabı, Çarşı Çay Evi, Merkez Büfe gibi. Doğu Kuyumculuk adlı işyerinde de Doğu kelimesinin tercih edilmesinin sebebi, ilgili iş yerinin Doğu Anadolu Bölgesi sınırları içerisinde yer almasıdır. Bölge halkını iş yerine daha kolay çekmek için bu adın verildiği söylenebilir.

Girişim İletişim de bulunduğu konuma göre adlandırılmıştır. İş yeri, Cumhuriyet Caddesi'nin girişindedir ancak işletmeciyi yanlış kullanmıştır.

2.2. İş Yeri İsimlerinin Dilbilimsel Yöntemlerle İncelenmesi

Ağrı ili Cumhuriyet Caddesi'ndeki iş yeri adları incelendiğinde ilk sırada Türkçe, ikinci sırada Arapça ve üçüncü sırada Fransızca kökenli kelimelerin (TDK Kişi Adları Sözlüğü, Güncel Türkçe Sözlük, Büyük Türkçe Sözlük, Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğü; Atakan vd., 2010; Bezmez ve Brown 2013; Gülensoy, 2007; Devellioğlu, 2006; Çağbayır, 2007; Redhouse, 2011; Paçacıoğlu, 2016; Mutçalı, 2015; Eren, 1999; Stachowski ve Woodhouse, 2017) kullanıldığı görülmüştür. Bunların yanı sıra Ağrı Cumhuriyet Caddesi'ndeki iş yeri isimlerinde Farsça, İngilizce, İtalyanca, Rumca, Çince ile birer Soğdca ve İspanyolca kelimenin kullanıldığı da tespit edilmiştir.

Çalışmada tespit edilen Arapça ve Farsça kelimelerin kullanımının sosyo-kültürel bağlamdan kaynaklandığı, bu kelimelerin, esnafların genellikle kendilerinin ya da yakınlarının isim veya soy isimlerinden oluştuğu ve bu sözcüklerin uzun yıllardır dilimizde kullanılan Türkçeleşmiş kelimeler olduğu dile getirilebilir.

Kullanılan sözcüklerin etimolojisini ortaya koymak ve Türkçe sözcüklerle yabancı kökenli sözcüklerin hem tek başlarına kullanım oranını hem de birbirleriyle kullanım oranını saptamak amacıyla iş yeri isimleri aşağıda görüldüğü şekliyle tasnif edilmiştir.

2.2.1.İçerisinde Türkçe Sözcüklerin Yer Aldığı İş Yeri İsimleri

Bu bölümde içerisinde Türkçe sözcük barındıran iş yeri isimleri, yabancı kökenli sözcüklerle kullanım şekillerine göre sınıflandırılmıştır.

2.2.1.1. Türkçe Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

İnci Gelinlik, Güler Çanta, Tayhanlar, Doğu Kuyumculuk, Alkış, C4 Giyim, Oğur İletişim 3, Ulutaşlar Kuyumculuk, KİP, Aksoy İletişim, Hakan Ayakkabı, Birlik Halı, Erdem İletişim, Umut Balıkçılık, Kaplan İletişim, Çıtır Kuruyemiş, Tatlıcı Kardeşler, Erkekçee, Yılmaz İletişim, Pırlıltı.

2.2.1.2. Türkçe ve Arapça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Selin Gıda (T.+Ar.), Evrim Giyim Dünyası (T.+T.+Ar.), Afacan Çocuk Dünyası (T.+T.+Ar.), Yavuz Ticaret (T.+Ar.), Karamanoğlu Ticaret (T.+Ar.), Bayram Ticaret (T.+Ar.), Nokta Giyim (Ar.+T.), Berat Kuruyemiş (Ar.+T.), Azra Ayakkabı (Ar.+T.), Zümrüt Kuyumculuk (Ar.+T.), Fatih Bey (Ar.+T.), Küfrevoğlu¹ Kuyumcusu (Ar.+T.+T.), Esmanur Giyim (Ar.+Ar.+T.), Has Kuyumculuk (Ar.+T.), Elif Kuyumcusu (Ar.+T.), Mahmutpaşalılar Giyim(Ar.+T.+T.), Cadde Ayakkabı (Ar.+T.), Fırat Kot Dünyası (Ar.+T.+Ar.), Akmizan Ayakkabı (T.+Ar.+T.), Furkan Kuyumculuk (Ar.+T.), Mevlana Kuyumculuk (Ar.+T.), Ünsal Ticaret (T.+Ar.), Kardeşler Tuhafiye (T.+Ar.), Beyza Piliç (Ar.+T.)

2.2.1.3. Türkçe ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Alpdoğan Veteriner Kliniği (T.+T.+Fr.+Fr.), Yüce Erkek Kuaförü (T.+T.+Fr.), Şato Kuruyemiş (Fr.+T.), Foto Adıgüzel (Fr.+T.+T.), Lider Dondurma & Baklava (Fr.+T.+T.), İpek İş Mağazası (T.+T.+Fr.),Ayhan Elektrik (T.+Fr.), Bolero Giyim (Fr.+T.), Safir Kuyumcusu (Fr.+T.), Ayakkabı Park (T.+Fr.), Türk Telekom Aydın Türk İletişim (T.+Fr.+T.+T.+T.)

2.2.1.4. Türkçe ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Şahin Tavukçuluk (Far.+T.), Baran Kuruyemiş (Far.+T.), Şah İletişim (Far.+T.), Şahin Kuyumcu (Far.+T.), Derya Kuruyemiş (Far.+T.), Nişantaşı Giyim (Far.+T.+T.), Kemanlar Ayakkabı (Far.+T.), Serkan Kuruyemiş Şekerleme (Far.+T.+T.+T.)

2.2.1.5. Türkçe ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Besler Market (T.+İng.), Vodafone² Tayhanlar İletişim (İng+İng+İng)+T.+T.)

2.2.1.6. Türkçe ve Soğdca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Kent Kuyumculuk (Soğdca+T.)

¹ Özel ad

² Voice Data Phone(Fone)

2.2.1.7. Türkçe ve İtalyanca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Aslan Ekmek Fabrikası (T.+T.+İt.), Sağınlar Mobilya (T.+İt.), Bora Ayakkabıcılık (İt.+T.)

2.2.1.8. Türkçe ve Yunanca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

İstanbul Kır Pidesi (Yun.+T.+Rum.), İstanbul Giyim (Yun.+T.)

2.2.1.9. Türkçe, Arapça ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Kale İletişim Elektronik (Ar.+T.+Fr.), Okyanus Akvaryum Kuş ve Çiçekçilik (Ar.+Fr.+T.+Ar.+T.), Bekiroğulları Döviz A.Ş.³ [Ar.+T.+Fr.+ (Fr.+Ar.)]

2.2.1.10. Türkçe, Arapça ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Demir Eczanesi (T.+Ar.+Far.), Sevgi Eczanesi (T.+Ar.+Far.), Ersan (Ercan Sarı) Gümüş Saat Takı [(T.+Far.+T.)+T.+Ar.+T.], Büyük Konak Eczanesi (T.+T.+Ar.+Far.)

2.2.1.11. Türkçe, Fransızca ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Vodafone Üçel Telekom (?+T.+T.+Fr.)

2.2.1.12. Türkçe, Arapça ve Çince Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Seyitler Çay Evi (Ar.+Çince+T.)

2.2.1.13. Türkçe, Arapça ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Vodafone Anar İletişim ((İng+İng+İng)+Ar.+T.), Hacıoğulları Ltd. Şti. (Ar.+T.+İng.+Ar.)

2.2.1.14. Türkçe, Farsça ve Çince Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Çarşı Çay Evi (Far.+Çince+T.)

2.2.1.15. Türkçe, Arapça ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Marshall Ömeroğulları Ltd. Şti. (İng.+Ar.+T.+İng.+Ar.)

2.2.1.16. Türkçe, Arapça ve Rumca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Fırat Pide Döner (Ar.+Rum.+T.)

2.2.1.17. Türkçe, Arapça, Rumca ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Kırvem Kebap Lahmacun ve Pide Salonu (T.+Ar.+Ar.+Ar.+Rum.+Fr.),

³ Anonim Şirket

Öz Osmanoğlu Börek ve Pide Salonu (T.+Ar.+T.+T.+Ar.+Rum.+Fr.)

2.2.1.18. Türkçe, Arapça, Farsça ve İtalyanca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Hacıoğulları Pastanesi (Ar.+T.+İt.+Far.)

2.2.1.19. Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Diyarbakır Kadayıf & Baklava Salonu Gıyas Usta [(Far.+Ar.) +Ar.+T.+Fr.+Ar.+Far.]

2.2.1.20. Türkçe, Arapça, Fransızca ve İtalyanca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Demir Döküm Hatemoğulları Milangaz Bayisi (T.+T.+Ar.+T.+İt.+Fr.+Ar.)

2.2.1.21. Türkçe, Fransızca ve Rumca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Lila Mor İç Giyim (Fr.+Rum.+T+T.)

2.2.2. İçerisinde Türkçe Sözcüğün Yer Almadığı İş Yeri İsimleri

Türkçe sözcüğün yer almadığı iş yeri isimlerinin sayısı ilk başlığa mukabil çok olmamakla birlikte aşağıda verildiği üzere bölümlene ihtiyacı duyulmuştur.

2.2.2.1. Arapça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Şura Tuhafiye (Ar.+Ar.), Nasip Kasabı (Ar.+Ar.), Huzur Tuhafiye (Ar.+Ar.), Necip Tuhafiye (Ar.+Ar.), Tekbir İnşaat (Ar.+Ar.)

2.2.2.2. Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Büyük Konak Eczanesi (T.+T.+Ar.+Far.), Zincir (Far.), Serdar Usta (Far.+Far.)

2.2.2.3. Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Kostüm (Fr.), Olimpik Spor (Fr.+Fr.)

2.2.2.4. İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Android Market (İng.+İng.), Pool (İng.)

2.2.2.5. Arapça ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Eczane Şükran (Ar.+Far.+Ar.), Mısır Çarşısı (Ar.+Far.), Harika Çeşit (Ar.+Far.), Can Saat (Far.+Ar.), Can Tertip (Far.+Ar.), Dost Kasabı (Far.+Ar.)

2.2.2.6. Arapça ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Merkez Büfe (Ar.+Fr.), Reis Optik (Ar.+Fr.), Emin Kebap Salonu (Ar.+Ar.+Fr.), Cep Telefonu ve Aksesuar Dünyası (Ar.+Fr.+Ar.+Fr.+Ar.), Nehir Fotoğrafçılık (Ar.+Fr.), Kuaför Ahmet (Fr.+Ar.)

2.2.2.7. Arapça, Farsça ve İtalyanca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Zümrüt Pastanesi (Ar.+İt.+Far.),

2.2.2.8. Farsça ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Japon Pazarı (Fr.+Far.)

2.2.2.9. Farsça ve İngilizceden Oluşan İş Yeri İsimleri

Cafe Laf Lafa (İng.+Far.)

2.2.2.10. İtalyanca Sözcükten Oluşan İş Yeri İsimleri

Banko (İt.)

2.3. İş Yeri İsimlerindeki Özensiz/Yanlış Dil Örnekleri

Çalışma kapsamındaki iş yeri adları incelendiğinde doğru kullanımlar bulunmakla birlikte özensiz kullanımlara da (İngilizceyi çağrıştıracak yanlış kullanımlar, iş yeri adıyla işlevi ya da içeriğinin uyumsuzluğu, sözcüklerin yanlış yazımı vb.) rastlanmıştır. İş yeri isimlerinde kullanılan özensiz dil, aşağıda verilen bazı örnekler üzerinden gruplandırılarak gösterilmeye çalışılmıştır:

By Bars Giyim: Baybars, iş yeri sahibinin soyadıdır. İşletmeci soyadını olduğu gibi kullanmak yerine İngilizcedeki ‘by’ edatını çağrıştıran bir yazım şeklini tercih etmiş ve böyle bir kullanımın daha dikkat çekici olacağını düşünmüştür. Baybars, yapı itibarıyla ‘Türkçe+Farsça’nın birleşiminden meydana gelmiştir ve anlamı ‘zengin ve korkusuz kimse’ dir. Giyim ise Türkçe bir kelimedir. İşletme sahibi üniversite mezunudur.

1. Görsel : By Bars Giyim

Casaba: Bir giyim mağazasıdır. Kasaba şeklinde okunan iş yeri ismine, satılan bir giyim markasının adı verilmiştir. Bu kelime, Türkçeye Arapçadan yerleşmiş *belde* anlamına gelen bir sözcüktür. Sözcüğün doğru yazımı *kasaba* şeklindedir ancak sözcüğü olduğu gibi yazmak yerine İngilizcedeki *c > k* değişimini yansıtan bir kullanım tercih edilmiş ve kelimenin İngilizce olduğuna dair bir izlenim yaratılmak istenmiştir. Bu kullanım şekli müşterinin dikkatini çekme amaçlıdır. *Casaba* adıyla müşteriye, satılan ürünün Avrupalı marka olduğuna dair bir ileti gönderilerek tüketicide ‘kaliteli’ ürün algısı oluşturulmak istenmektedir. İş yeri sahibi lise mezunudur.

2. Görsel: Casaba

Moda İn: İş yeri sahibi ilkokul mezunudur. Bu ismi de sattığı ürünlerin firmasıyla yaptığı anlaşma doğrultusunda firmanın talebi üzerine koymuştur. İsim üzerinde bir tasarrufu yoktur. İtalyanca bir sözcük olan *moda* Güncel Türkçe Sözlük’te ‘Değişiklik gereksinimi veya süslenme özentisiyle toplum yaşantısına giren geçici yenilik’ şeklinde geçer. *İN* ise İngilizce kökenlidir ve İngilizcede ‘içinde’ anlamına gelen bir edat görevinde kullanılır. İn kelimesi ile modanın içinde anlamı verilmeye çalışılmıştır. Bu kelime yine İngilizce kökenli *out* kelimesini, biraz da mağazin terimi olarak, akla getirmektedir. Diğer bir ifadeyle *in* kelimesi moda için uygun olanı, *out* kelimesi ise madası geçmiş olanı ifade ediyor, denilebilir.

Görüldüğü gibi burada da farklı dillerden alınan kelimeler bir arada kullanılmış ve ana dili Türkçe olan bir topluma içinde Türkçe kelimenin dahi bulunmadığı, kimliksiz karma bir ileti gönderilmek istenmiştir.

Genco Collection: *Genco*, genç sözcüğünden yapılan Türkçe bir kelimedir. İşletmeci bu adı, sevdiği bir yakınının ismi olması nedeniyle koyduğunu belirtmiştir. *Collection* ise Fransızca bir isimdir. Türkçe karşılığı ‘derlem’dir. Burada sözcüğün Türkçedeki yazım şekli olan ‘koleksiyon’ tercih edilmemiş, Fransızcadaki yazım şekli olan ‘collection’ tercih edilmiştir. İşletmeci ortaokul mezunudur.

3.Görsel: Genco Collection

GSM Store: GSM, İngilizce *Global System for Mobile Communications (Mobil İletişim için Küresel Sistem)*'in kısaltmasıdır. *Store* ise yine İngilizce kökenli bir kelimedir ve Türkçeye *mağaza* şeklinde çevrilir. Bahsedilen iş yeri bir telefon mağazasıdır. Ancak görüldüğü üzere burada da Türkçeleşmiş bir söz öbeği kullanmak yerine İngilizcenin gramer yapısı tercih edilmiştir. İşletmeci lise mezunudur, iş yerine bu adı dikkat çekme amaçlı koyduğunu belirtmiştir.

4. Görsel: GSM Store

Çetin Accessories: Çetin, işletme sahibinin soyadıdır ve Türkçe kökenli bir sözcüktür. İngilizcede, kimi isimleri çoğul yapmak için *-ies* takısı kullanılır. İngilizcede *accessoiry* şeklinde yazılan, ancak kökeni Fransızca *accessorie* sözcüğüne dayanan bu sözcüğe İngiliz gramerinde çokluk eki olarak kullanılan *-ies* eki getirilerek çoğul bir yapı oluşturulduğu görülmektedir. Bu sözcüğün Türkçe yazımı aksesuar şeklindedir. Kullanılan ifadenin Türkçe karşılığı olan 'aksesuarlar'ı tercih etmek yerine Türkçe gramer kurallarına aykırı bir kullanım yeğlenmiştir. Bu ifadenin kullanılma nedeni sorulduğunda *doğru yazımın böyle olduğu* yönünde bir cevap alınmıştır. İşletme sahibi lise mezunudur.

5. Görsel: Çetin Accessories

Kopil Jns: Kopil, Rumcada argo olarak kullanılan *kopeli* sözcüğünden gelir. Kopeli, *arsız sokak çocuğu* demektir. İngilizce kökenli Jean kelimesine İngilizcedeki bazı sözcükleri çoğul yapma işine yarayan ‘s’ takısı getirilerek oluşturulan jeans sözcüğü; *pamuklu, kalın kumaştan giysi veya pantolon* (lar) anlamına gelir. İş yeri sahibi üniversite mezunudur ve bu ismi dikkat çekici bulduğu için tercih ettiğini belirtmiştir.

6. Görsel: Kopil Jns

BCB Plus: Bilal, Cengizhan ve Baybars isimlerinin baş harflerinden oluşan *BCB*, halk tarafından İngilizce harf telaffuzu ile okunmaktadır. Bu duruma, yanında bulunan İngilizce sözcük sebebiyet vermektedir. Plus, İngilizcede ‘artı, fazla, pozitif’ anlamlarına gelen bir sözcüktür. Giyim mağazası olan bu iş yerinin sahibi üniversite mezunudur.

7. Görsel: BCB Plus

Özer Center: Öz ve er kelimeleri Türkçe kökenlidir. Özer, iş yeri sahibinin soyadıdır. Ancak yanındaki center sözcüğü İngilizcedir ve merkez anlamına gelmektedir. İşletmeci bu adı, iş yerinin büyük bir alışveriş mağazası olduğunu anlatmak için koyduğunu belirtmiştir. İşletme sahibi ortaokul mezunudur.

Koç Life: İş yeri sahibinin soyadı olan Koç Türkçe, Life ise ‘hayat’ anlamında İngilizce bir kelimedir. Burası bir giyim-ayakkabı mağazasıdır. İş yerinin adıyla içeriği birbiriyle uyuşmamaktadır. Ayrıca Türkçeye çevrildiği zaman ‘Koç Yaşam’ şeklinde gramer kurallarına aykırı bir yapı sergilemekte ve anlamsız bir söz grubu ortaya çıkmaktadır. Muhtemelen *yaşam koçu* şeklinde bir anlam çağrıştırılmak istenmiş ancak daha modern olma kaygısı ve bu sayede müşterinin dikkatini daha kolay çekme endişesiyle böyle bir kullanım tercih edilmiştir. İşletmeci lise mezunudur.

8. Görsel: Koç Life

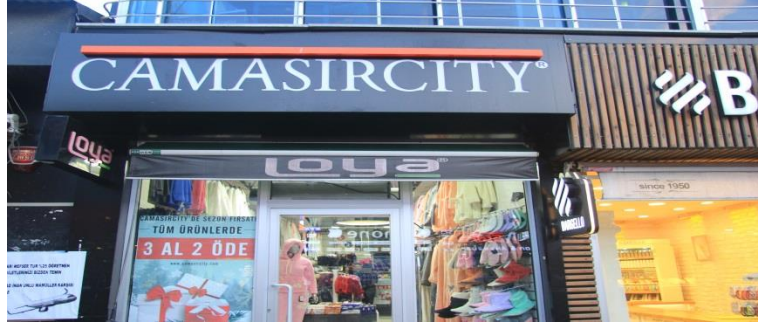

Dım Dım Net Cafe: Dım dım, yansıma sözcüklerden oluşan Türkçe bir ikilemedir. Net, İngilizce kökenli *internet* sözcüğünün kısaltmasıdır. *Cafe* ise Fransızca kökenli olup Türkçe *kafe* şeklinde yazılır. *Cafe* sözcüğünde Türkçe kullanımın tercih edilmediği görülür. İşletme sahibi ortaokul mezunudur.

Dünya Net C@fe: Dünya, Arapça kökenli bir sözcüktür. *Cafe*, sözcüğü ise yukarıda zikredildiği gibi Fransızca bir sözcüktür ve Türkçe yazımı *kafe* şeklindedir. Ancak burada sözcüğün yazımında daha farklı bir kullanım şekli tercih edilmiş ve ‘a’ harfi yerine e-postalardaki ‘@’ sembolü kullanılmıştır. İşletmeci ilköğrenimini yarıda bırakmıştır. Devraldığı iş yeri adını değiştirmemiştir.

CAMASIRCITY: Çamaşır, Farsça kökenli birleşik bir sözcüktür. Burada, *Casaba*’ya benzer bir kullanım şekli tercih edilmiş sözcüğün orijinali olan *çamaşır* yerine İngilizceyi çağrıştıran *camasır* kullanılmıştır. İşletmeciye bu kullanımın nedeni sorulduğunda sosyal medya hesaplarında bu şekilde yazıldığı için kendisi de bu kullanımın doğru olduğunu düşünüp iş yerine bu adı verdiğini belirtmiştir. City ise İngilizce bir sözcük olup ‘şehir’ anlamına gelmektedir. Bu sözcüklerin bitişik yazılması yapılan hatanın vahametini ortaya koymaktadır. İşletme sahibi, lise öğrenimini yarıda bırakmıştır.

9. Görsel: CAMASIRCITY

3. Sonuç

Çalışmanın sonunda Ağrı ili Cumhuriyet Caddesi'nde bulunan iş yeri adlarının, genellikle, iş yeri sahiplerinin adı ile soyadından veya bir yakının adından meydana geldiği tespit edilmiştir. Bu durumun, kültürel bağlamda, akrabalık ilişkilerinin kuvvetli olmasından ve dayanışma ihtiyacından kaynaklandığı düşünülebilir. Çalışmada, iş yeri sahipleri ile görüşülme neticesinde, tüketici tarafından tercih edilmeyi amaç edinen, ürünün üretildiği yeri ön plana çıkaran, dinî-siyasi söylem barındıran ve iş yerinin bulunduğu konuma dikkat çeken iş yeri isimlerinin de kullanıldığı saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada da işyerleri ile ilgili isme, soy isme veya lakaba, etnik gruba, sülâleye, inanca, millî hislere göre vb. adlandırmalar yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır (Kaya, 2008, s.2).

Araştırma verilerinden hareketle Ağrı ili Cumhuriyet Caddesi'ndeki iş yeri adları incelendiğinde ilk sırada Türkçe, ikinci sırada Arapça, üçüncü sırada ise Fransızca kökenli kelimelerin kullanıldığı görülür. Bunların yanı sıra Farsça, İngilizce, İtalyanca, Rumca ile birer adet Soğdca (kent), Yunanca (İstanbul), İspanyolca (espada) ve Çince (çay) kökenli sözcük de tespit edilmiştir. Çalışmada tespit edilen Arapça ve Farsça kelimelerin kullanımının sosyo-kültürel bağlamdan kaynaklandığı, bu kelimelerin, esnafların genellikle kendilerinin ya da yakınlarının isim veya soy isimlerinden oluştuğu ve bu sözcüklerin uzun yıllardır dilimizde kullanılan Türkçeleşmiş kelimeler olduğu dile getirilebilir.

Çalışmanın sonunda iş yeri isimlerinin ağırlıklı olarak doğru kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte özensiz ve/veya yanlış kullanımların da olduğu ortaya çıkmıştır. Yanlış/özensiz kullanımların bazıları İngilizceye özentisi sonucunda ortaya çıkan yanlış kullanımlardan, bazıları iş yeri adıyla içeriğinin uyumsuzluğundan, bazıları sözcüklerin yanlış yazımından kaynaklanmaktadır. Yabancı kökenli iş yeri adlarından, özellikle Batı kökenli kelimelerin, çoğunlukla, dikkat çekme amaçlı ve özentisi sonucu kullanıldığı da ifade edilebilir.

Araştırmanın verilerinden hareketle eğitim seviyesi yükseldikçe, çağa ayak uydurma gibi düşüncelerle, iş yeri sahiplerinin iş yerlerine yabancı dilleri anımsatan dil yanlışlarının olduğu isimler verdiği düşünülmektedir. Yapılan bir çalışmada yabancı sözcüklere ve kurallara ilgi gösterenlerin çoğunun yükseköğrenim gören bireylerden oluştuğu dile getirilmiştir (Üstünova, 1996, s. 1190). Diğer bir ifadeyle alınan eğitim Türkçeyi her zaman daha doğru kullanma hassasiyeti oluşturmamaktadır. Buna rağmen dilimizin yetkinlikle ve yozlaşmaya mahal vermeden kullanılabilmesinin, genellikle kamuoyu tarafından tavsiye edilen yasaklar, kanunlar ve kısıtlamalarla değil anaokulundan itibaren verilecek sağlam bir dil bilinciyle mümkün olabileceği unutulmamalıdır (Kandemir, 2014, s. 162). Bununla birlikte yabancı dilde eğitim ile yabancı dilde eğitim arasındaki farkı devamlı vurgulama, kitle iletişim araçlarında dil hassasiyeti oluşturma, belediyelerin iş yerlerine verilen isimler konusunda duyarlılık göstermesini ve bakanlıkların üretim/pazarlama alanlarında Türkçe isimler kullanılmasını teşvik etmesini sağlama gibi tedbirlerin de alınabileceği düşünülmektedir (Köktekin ve Kara, 2006, s. 523).

Kaynaklar

- Akalın, L. S. (2002). Türkçesiz Türkçe: İstanbul tabelâları. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2002/1 (601):48-54.
- Aksan, D. (2005). *Anlambilim, anlambilim konuları ve Türkçenin anlambilimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Arvas, A. (2011). İş yeri isimleri üzerine bir araştırma: Van örneği. *Akademik Bakış Dergisi*, 23:1-8.
- Atakan, Ş. vd. (2010). *Espanol-Turco diccionario*. Madrid: Akal.
- Bezmez, S. ve Brown, C. H. (2013). *Redhouse büyük el sözlüğü*. İstanbul: SEV Matbaacılık ve Yayıncılık Eğitim Ticaret A.Ş.
- Büyük Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu (www.tdk.gov.tr 18.02.2018).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çağbayır, Y. (2007). *Ötüken Türkçe sözlük C.1-5*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Devellioğlu, F. (2006). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lugat*. Ankara: Aydın Kitapevi.
- Eren, H. (1999). *Türk dilinin etimolojik sözlüğü*. Ankara: Bizim Büro Basım Evi.
- Ertane-Baydar, A. S. ve Baydar, T. (2005). Bu kadarı da fazla: Erzincan tabelaları. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, LXXXIX (640): 359.
- Gaddar, Z. (2014). Ödemiş'in iş yeri adları üzerine bir inceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 319-332
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe sözcüklerin köken bilgisi sözlüğü*. Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.

- Gülsevin, G. (2006). *Dil kirliliği sorunu (Türkçede yabancı unsurlar sorunu, Türkçenin çağdaş sorunları*. Gülsevin, G. ve Boz, E. (Ed.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu (www.tdk.gov.tr 18.02.2018).
- Kandemir, E. (2014). *Denizli'deki iş yeri adları üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı.
- Karademir, F. (2004). Diyarbakır'daki mağaza ve iş yeri adları üzerine, Ankara: V. *Uluslararası Türk Dili Kurultayı*. 1577-1590.
- Kaya, D. (2008). Sivas'ta işyeri adlandırmaları ile ilgili bazı tespitler. *Uluslararası Ahilik Kültürü ve Kırşehir Sempozyumu* (http://dogankaya.com/fotograf/sivasta_isyeri_adlari.pdf 20.02.2018).
- Kişî Adları Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu (www.tdk.gov.tr 18.02.2018).
- Korkmaz, Z. (1996). Günümüzde dil yozlaşması. *İzmir Kültür Meselelerimiz Sempozyumu*. s.129-138 (http://www.tdk.gov.tr/images/css/TDD/1997s542/1997_542_02_Z_KORKMAZ.pdf 11.02.2018).
- Köktekin, K.ve Kara, F. (2006). Erzurum iş yeri adlarında dil kirliliği. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, XCII (660): 523.
- Muçalı, S. (2015). *Arapça-Türkçe sözlük*. İstanbul: Dağarcık Yayınları.
- Paçacıoğlu, B. (2016). *8.-16. yüzyıllar arasında Türkçenin sözcük dağarcığı*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Redhouse, Sir J. (2011). *A Turkish and English lexicon*. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2011). *Günlük hayatta ve medyada görülen dil yanlışları, 2023'e Doğru Türkçe*. Yakıcı, A. ve Güneş, A. (Ed.). Ankara: Eğitim 2013 Yayınları.
- Stachowski, M. ve Woodhouse, R. (2017). İstanbul'un etimolojisi: mevcut kanıtlardan mümkün olduğunca faydalanılarak (çev. Ekrem, Beyaz). *Belleten*, 65(1): 163-190.
- Şeyda, A. (2005). Dil açısından Kars'taki iş yeri isimleri. *KKEFD*, Sayı: 12. s. 77-88
- Türkçede batı kökenli kelimeler sözlüğü* (www.tdk.gov.tr 18.02.2018).
- Üstünova, K. (1996). Bursa'da tabelâ adları. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*. 1996/I(533):1186-1190.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Kısaltmalar

- Ar. : Arapça,
 Far. : Farsça
 Fr. : Fransızca
 Rum. : Rumca
 İng. : İngilizce
 İt. : İtalyanca
 T. : Türkçe
 Yun. : Yunanca

Extended Abstract

Introduction

Akalın claims that the foreign words used as a result of the affectation harm Turkish culture. Language is the basic element of culture. Famous linguists have insisted that the language is a loyal mirror of culture , as well as a creator, protector, transporter and developer. For this reason, language and culture have a mutual and continuous interaction with each other. Degeneration in the language of a nation affects culture while degeneration in culture affects language.

1.1. Method

In the study, 122 workplace names were taken into account as the reason for putting the workplace name, and 136 work place names were taken into account as a linguistic examination.

2. Results

2.1. Investigation of Workplace Names According to Their Naming Styles

2.1.1. Workplace Names Named According to Focus Points

As seen below, the workplace names are searched by separating two groups (workplace and customer focused).

2.1.1.1. Seller-Focused Workplace Names

Under this heading, the names of the workplaces were investigated that given the seller's name-surname, the name of the tribe, the names of the children-relatives , or specifying any characteristic of the seller.

2.1.1.2. Consumer -Focused Workplace Names

It is seen that workplace names have different reasons for use /exit points, but they have same destination/ purpose (when reasons for use are asked to the tradesman).

2.1.2 Workplace Names Used According to Where the Product is Produced

In Ağrı, some workplace names are used place name where the product is produced or provided.

2.1.3 Workplace Names with Religious-Spiritual Discourse

Religion shows itself in the context of truth and honesty in workplace names in Ağrı. For example, the statement given by the owner of the Emin Kebab Hall confirms this judgment. The tradesman express that he puts the worplace name “Emin” because Emin is a name of God and he wants his customers to trust him.

2.1.4. Workplace Names with Political Discourse

In Cumhuriyet Street, A workplace named Reis Optics has political discourse. Tradesman who was president of the Raiders in era of Necmettin Erbakan express president of Raiders is called Reis, and for this reason, he gave this name to his workplace.

2.1.5. Workplace Names that are Unknown for Taking Over and Still Being Used Without Change

The reasons for naming of some workplace names is unknown. The reason for this is that the workplaces are taken over from one another.

2.1.6. Workplace Names that are Named According to Where the Workplace is Located

In the scope of the research, it was determined that some workplace names were named according to the location of workplace.

2.2. Investigating the Names of Workplace by Linguistic Methods

When the names of the workplaces in the Ağrı province Cumhuriyet street are examined, it is seen that most of them are Turkish and it is followed by Arabic names and lastly French names. In

addition to these, it was ascertained that Persian, English, Italian, Chinese, Greek and Sogdian and Spanish words were used in the names of the work places in Ağrı Cumhuriyet street.

It is categorized the workplace names in order to reveal the etymology of the words used in the study to determine ‘the Turkish words rate (Names of Business Places Made of Turkish Words, Business Place Names Made up of Turkish and Arabic Words, Business Place Names Made up of Turkish and Persian Words, etc.) and workplace names in which there aren’t Turkish words (Names of Business Places Made of Arabic Words, Names of Place Made of French Words, etc.)’ both alone in usage and rate usage with each other.

2.3. Examples of Sloppy/Incorrect Usage of Language in Workplace Names

When examining the workplace names in the scope of the study, it was found that there were correct uses as well as sloppy uses (misuse that will invoke English, function or content incompatibility with workplace name, misspelling the words, etc.). The sloppy language used in workplace names is shown by grouping over some examples.

3. Conclusion

At the end of the study shows that the names of the work places located in Agri province Cumhuriyet street are often found in the name of a business owner or in the name of a relative one. From the research data, it is seen that most of them are Turkish and it is followed by Arabic names and lastly French words when the names of the places in Agri province Cumhuriyet Street are examined. In addition to these, there are also Sogdian (city), Greek (Istanbul), Spanish (espada) and Chinese (tea) languages with Persian, English, Italian, have been identified. The result of the study is that the workplace names are used predominantly correct. However, it appears to be sloppy and/or misused. According to the study it is also thought that, as the level of education increases, the worker's place of business has been given names that have language mistakes reminiscent of foreign languages with the intend of catching the epoch.